

Sygn. akt:I C 308/20

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tadeusz Trojanowski
Protokolant:	Tomasz Chmiel

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa małoletniego P. G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz małoletniego P. G. do rąk matki małoletniego A. G. dalszą kwotę 40.000 (czterdzieści tysięcy 00/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 marca 2017 r.;
2. zasądza od pozwanego na rzecz małoletniego P. G. do rąk matki małoletniego A. G. kwotę 8.491,80 (osiem tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt jeden 80/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od pozwanego kwotę 1.429,40 (jeden tysiąc czterysta dwadzieścia dziewięć 40/100) złotych;
4. odstępuje od obciążenia małoletniego powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

SSO Tadeusz Trojanowski

I C 308/20 Uzasadnienie

Po uchyleniu wyroku przez Sąd Apelacyjny (k.243) w zakresie rozpoznania pozostała zasadność dalszego roszczenia o zadośćuczynienie dla małoletniego powoda odnośnie kwoty 40.000zł wraz z odsetkami. Zasada odpowiedzialności pozwanego( art. 448 kc w związku z art. 24 kc- uzasadnienie k.251), który nie zaskarżył wyroku w zakresie o zadośćuczynienie dla małoletniego powoda odnośnie kwoty 30.000 zł została zatem przesądzona. Sporna zatem pozostawała wysokość roszczenia.

Sąd ponowił czynności zgodnie z wytycznymi Sądu Apelacyjnego (k.347) doręczając pozwanemu odpis uzupełniającej opinii psychiatryczno-psychologicznej ze stosownym zobowiązaniem a następnie uzupełniająco przesłuchano matkę małoletniego powoda.

Zarzuty pozwanego do opinii z pisma pozwanego z 21.07.2020 r. nie dotyczyły zakresu obecnie rozpoznawanego czyli osoby małoletniego powoda. Jak wynika wprost ze wstępu pisma i jego treści( pracoholizm, nowy partner) zarzuty dotyczą A. G. czyli powódki wobec której wyrok z 10 maja 2019 roku (pkt 1 i 2) jest prawomocny .Również

zawarty w piśmie wniosek o innych biegłych dotyczy osoby powódki(k.361,362).Pozwanemu przedłużono termin do dalszego ustosunkowania się do opinii a z uwagi na specyfikę sprawy- powodami byli matka małoletniego oraz sam małoletni, tworzący rodzinę, w której mogą być odczuwane wspólne emocje-zlecono biegłym uzupełnienie opinii. Uzupełnienie opinii ewidentnie dotyczyło tylko matki powoda(k.372).W przedłużonym terminie uwag do opinii zgłoszono. Spóźnione pismo pozwanego z 12.10.2020 r.(k.386) dotyczyło także tylko matki powoda. W tej sytuacji uznano, że pozwany uwag do opinii w zakresie dotyczącym samego powoda nie zgłosił.

Sąd ustalił co następuje.

Małoletni powód –obecnie 14 lat-jest nadal pod opieką matki, która pozostaje w związku małżeńskim. P. ma dwie przyrodnie siostry; matka powoda stara się by nowa rodzina była pełna. Powód nie czuje się w niej odsunięty, inaczej traktowany. Powód nie korzysta z pomocy psychiatry lub psychologa; był raz na wspólnej wizycie z matką w szpitalu psychiatrycznym, ale z uwagi na epidemię dalszych wizyt nie było. Matka powoda leczy się także onkologicznie i to utrudnia korzystanie z pomocy psychiatry. W tej epidemicznej sytuacji matce powoda trudno się zdecydować na wizytę z powodem u psychiatry. Małoletni powód więcej pyta o ojca, zadaje konkretne pytania, które są bardziej dokładne niż kiedyś: pyta czy tata uprawiał sport, jaki, czy jest jakaś rakieta po tacie. Chce dostawać rzeczy, które miał ojciec; dostał klocki Lego po ojcu. Małoletni pisze wiersze, jest w nich wątek ojca. Często prosi by pokazywać mu zdjęcia ojca. Wypytuje o osobowość ojca, czym się zajmował, draży temat. Ostatnio pytał jak wysoki był ojciec. Im jest powód starszy tym więcej zadaje pytań; najtrudniejsze są okresy świąteczne. Gdy przed 1 listopada 2020 roku ogłoszono zamknięcie cmentarzy z uwagi na pandemię, małoletni chciał o 7 rano pójść na grób ojca (zeznania matki powoda k.390). Małoletni maluje obrazki i zanoszi ojcu na grób, układa znicze, nakleja na grób naklejki (k.37-40).

Małoletni przeżywa żalobę po ojcu mimo, że go nie znał; urodził się kilka miesięcy po śmierci ojca, nosi nazwisko obecnego męża matki, aby cała rodzina miała jedno nazwisko. Śmierć biologicznego ojca wpłynęła na funkcjonowanie wszystkich bliskich osób opiniowanego. Wypadek był traumatycznym wydarzeniem nie tylko dla mamy ale i dziadków chłopca, nadal życie powoda i reszty jego rodziny w pewnym zakresie skupia się wokół śmierci i nieobecności P. K.. Pomimo, że powód nie znał osobiście biologicznego ojca ogromne cierpienie jego bliskich (mama, dziadkowie) oraz fakt że śmierć biologicznego ojca wydarzyła się w szczególnym okresie- w czasie trwania ciąży- z której narodził się powód, wpływają na to, że żałoba powoda nie została zakończona. Stan psychiczny powoda nie uniemożliwia mu funkcjonowania w społeczeństwie, jednak śmierć ojca ma do nadal istotny wpływ na jego codzienne funkcjonowanie, powoduje, że doświadcza on trudności i cierpienia w życiu codziennym.

Małoletni przeżywa wiele smutku oraz cierpienia w związku z utratą ojca i niemożliwością poznania jego osoby. Zgłasza również potrzebę, żeby go wspierano. Powód ma bardzo słabe przystosowanie psychologiczne oraz niskie zdolności radzenia sobie ze stresem. U Powoda rozpoznano zaburzenia emocjonalne okresu dzieciństwa, spowodowane śmiercią ojca. Powód powinien skorzystać z profesjonalnej pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej

Fakt, że powód jest otoczony opieką przez ojczyma i ma z nim dobre relacje, nazywa go tato, że nie sprawia kłopotów wychowawczych, nie pozwala na przyjęcie, że nie zaszyły negatywne następstwa w życiu powoda; w obszernej opinii biegli wyczerpująco to wyjaśnili (opinia biegłych k.202-204).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następujące dowody:

- dowody na k. 250 z wyłączeniem zniesionego postępowania,

-uzupełniające przesłuchanie matki powoda k.390

Opinie biegłych sporządzone w niniejszej sprawie mogą stanowić podstawę orzekania i nie budzą wątpliwości Sądu ani co do ostatecznej oceny ani co do sposobu wnioskowania.

Sąd zważył co następuje:

Zasada odpowiedzialności pozwanego nie była kwestionowana. Normalnymi następstwami wypadku w którym zginął ojciec powoda są te opisane w opiniach biegłych. Należy podkreślić należy że żądanie powoda w zakresie zadośćuczynienia nie było wygórowane i wobec rozmiaru cierpień powoda opisanych powyżej, kwota przyznana w wyroku nie jest zawyżona.

Następstwa wypadku pozwalają na uwzględnienie całości żądania, Sąd nie neguje cierpienia psychicznego i fizycznego powoda. Cierpienia opisywane w pozwie i zeznaniach matki powoda w pełni zasługują na wiarę. Opinie biegłych są także w pełni wiarogodne i dają podstawy do zasądzenia kwoty zadośćuczynienia, która jest adekwatna do ustalonego stopnia uszczerbku na zdrowiu; oczywistym jest że cierpienia nie można przeliczać na procenty a zatem zwłaszcza w przypadku małoletniego powoda procentowe wskazywanie uszczerbku ma jedynie pomocnicze znaczenie.

Zgodnie z art.445 par. 1kc w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Orzekając Sąd miał na uwadze wielokrotnie w orzecznictwie podkreślany fakt, iż pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art.445 kc w istocie ma charakter nieokreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazane są kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość.

Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być „odpowiednia” w tym znaczeniu, że powinna być- przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego- utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa(wyrok SN z 28.09.2001r.,III CKN 427/00 LEX nr 52766);zaznaczyć jednak należy, że najnowsze orzecznictwo akcentuje indywidualne podejście do konkretnej sprawy.

Ponadto zadośćuczynienie, choć niewątpliwie zawiera w sobie funkcję represyjną, nie jest karą lecz sposobem naprawienia krzywdy. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, wyłączenia z normalnego życia itp. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno mieć ono charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne. Przy ocenie „odpowiedniej sumy” w niniejszej sprawie wzięto pod uwagę wszystkie okoliczności wypadku mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy(wyrok SN z 3.02.2000 r.,I CKN 969/98 LEX 50824). Ponadto Sąd podtrzymuje wywody zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 10.05.2020 r. I C 117/19 .

Reasumując na krzywdę normowaną w art.445 kc należy patrzeć całościowo a nie dokonując sumarycznych obliczeń. Oczywistym jest-co podano już wyżej- iż nie można cierpienia ludzkiego przeliczać na procenty; w realiach niniejszej sprawy, ustalone w wyroku świadczenie w jest odpowiednie. Nie uszło uwadze Sądu iż powód wciąż przeżywać będzie skutki zdarzenia i procesu leczenia, te skutki są więc trwałe i zadośćuczynienie objęło także tę krzywdę nowo-ujawnianą. Poszkodowanemu przysługuje z tytułu cierpień fizycznych i psychicznych tylko jedno roszczenie(OSNCP 1963 nr2 poz.36” krzywda moralna i cierpienia fizyczne nie stanowią podstawy dwóch odrębnych roszczeń”). Powyższe nakazuje uwzględnienie w kwocie zasądzonego zadośćuczynienia należności z tytułu ”przyszłych cierpień fizycznych” i „przyszłej krzywdy” jaką można i powinno się przewidywać w związku ze specyfiką zdarzenia.

Jednocześnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego w ostatnim okresie podkreślane jest przede wszystkim i traktowane jako zasada to, że wysokość odpowiedniej sumy, której przyznanie przewiduje art. 445 kc zależy przede wszystkim od rozmiaru doznanej przez poszkodowanego krzywdy, ustalonej przez Sąd przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy. Zasada umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia ma bowiem charakter uzupełniający w stosunku do kwestii zasadniczej jaką jest wymiar szkody niemajątkowej. Różna waga każdego z tych elementów nie może zatem prowadzić do sytuacji, że zasądzone na rzecz powoda zadośćuczynienie w nieodpowiedniej wysokości nie rekompensowałoby należycie doznanej przez powoda krzywdy(por. wyroki Sądu Najwyższego z 30.01.2004r., I CK 131/03 OSNC 2005, nr 2, poz.40 i z dnia 10.03.2006 r. IV CSK 80/05 OSNC 2005, nr 10, poz. 173). W orzecznictwie

pojawily się także poglądy że oceniając wysokość zadośćuczynień można porównywać kwoty zasądzone w różnych sprawach aby unikać rażących dysproporcji; dominuje pogląd o indywidualnym rozpatrywaniu każdego przypadku. Biorąc pod uwagę powyższe orzeczono jak w pkt 1 wyroku.

O odsetkach orzeczono w oparciu o art.481 kc w związku z art.817par.1 kc zbieżnie z odsetkami od pozostałej części zadośćuczynienia (k.253).

O kosztach orzeczono na zasadzie art.100 kpc w nawiązaniu do już prawomocnej części wyroku( pierwotne rozliczenie k.253).Do kosztów procesu –uprzednio ustalonych w uchylonym pkt 7 wyroku na kwotę 5.791,80 zł- doliczono kwotę 2.700 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, co daje kwotę 8.491,80 ( pkt 2 uzasadnianego wyroku) .

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono na zasadzie art.113 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych mając na uwadze powyższe ustalenia. Do kwoty 1301,40 zł -z pkt 8 uchylonego wyroku – doliczono kwotę 128 zł za uzupełniającą opinię co daje kwotę 1429,40 zł (pkt 3 uzasadnianego wyroku).Na zasadzie art. 113ust.4 odstąpiono od obciążania małoletniego powoda kosztami sądowymi gdyż w opisanych realiach sprawy obciążanie kosztami wrażliwego nastolatka -który wciąż przeżywa śmierć ojca , którego nie zdążył nawet poznać -mimo iż zgodne z prawem, byłoby dla niego niezrozumiałe.